

fòrumcívic

Jornada sobre Municipis 2014:
L'impacte de la LRSAL en la prestació de serveis i règim de competències dels municipis

Ateneu Barcelonès, Barcelona, dilluns, 29 de setembre de 2014

Dr. Josep Ramon Fuentes i Gasó
Director
Departament de Dret Públic
Universitat Rovira i Virgili

ELS QUATRE OBJECTIUS DE LS LLEI DE RACIONALITZACIÓ I SOSTENIBILITAT DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL

I.- Aclarir les competències municipals respecte de les competències de les administracions estatal i autonòmica. **CONCRECIÓ DE LES FUNCIONS RESPECTIVES PER EVITAR DUPLICITATS AMB ALTRES ADMINISTRACIONS, D'ACORD AMB EL PRINCPI “UNA ADMINISTRACIÓ, UNA COMPETÈNCIA”**

II.- Racionalitzar l'estructura organitzativa local. **SIMPLIFICACIÓ ORGANITZATIVA, D'ACORD AMB ELS PRINCIPIS D'EFICIÈNCIA, ESTABILITAT I SOSTENIBILITAT FINANCERA**

III.- Garantir un control financer i pressupostari més rigorós de les administracions locals. **REFORÇ DE LA FUNCIÓ INTERVENTORA**

IV.- Afavorir la iniciativa econòmica privada, evitant intervencions administratives desproporcionades. **LIMITACIÓ DE L'ÚS D'AUTORITZACIONS ADMINISTRATIVES PER INICIAR ACTIVITATS ECONÒMIQUES I SUPRESSIÓ DE MONOPOLIS MUNICIPALS**

Objectiu I

Aclarir les competències municipals respecte de les competències de les administracions estatal i autonòmica. CONCRECIÓ DE LES FUNCIONS RESPECTIVES PER EVITAR DUPLICITATS, D'ACORD AMB EL PRINCIPI “UNA ADMINISTRACIÓ, UNA COMPETÈNCIA”

I.1.- DEFINICIÓ CONCRETA DE LES COMPETÈNCIES LOCALS PER EVITAR CONCURRENCIES COMPETENCIALS AMB ALTRES ADMINISTRACIONS

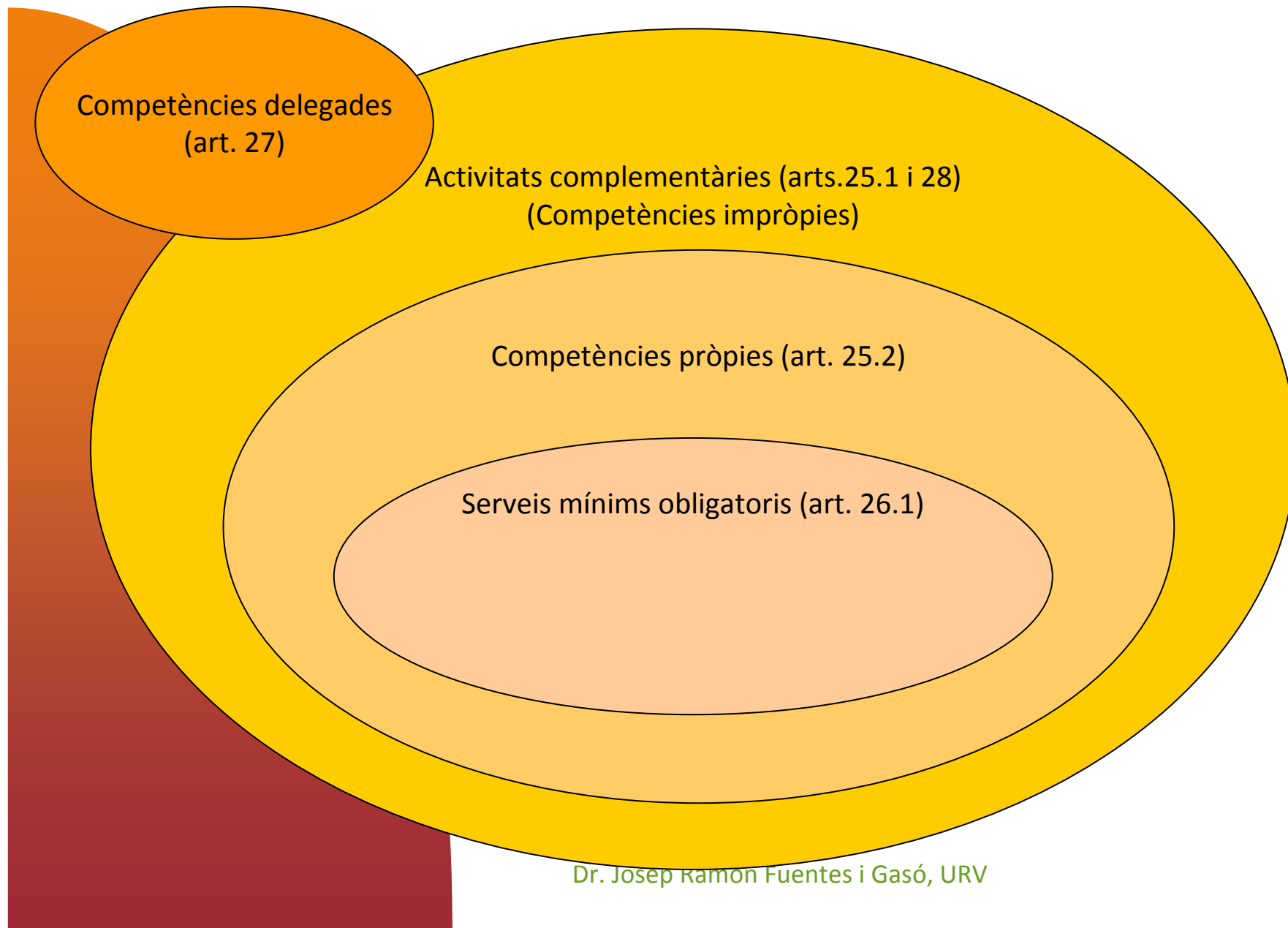
✓ **Criteris d'atribució competencial** a les entitats locals (art. 2.1 LRBRL):

- Característiques de l'activitat pública
- Capacitat de gestió

✓ **De conformitat** amb els principis de descentralització, proximitat, eficàcia i eficiència.

✓ Amb **estricta subjecció** a la normativa d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera

TIPOLOGIA DE LES COMPETÈNCIES DELS ENS LOCALS (LRBRL)

NOVA TIPOLOGIA DE LES COMPETÈNCIES DELS ENS LOCALS (LRSAL)

Competències delegades
(art. 27)

Activitats complementàries (arts.25.1)
(Competències impròpies o facultatives)

Competències pròpies (art. 25.2)

Serveis mínims obligatoris (art. 26.1)

- ✓ Entre les **competències pròpies s'inclouen “noves matèries”** sobre les quals els municipis exerciran les seves competències, no ressenyades anteriorment a l'art. 25.2 LRBRL encara que s'hi podien entendre relacionades: conservació i rehabilitació de l'edificació, policia local, promoció de la cultura.
- ✓ Així mateix, **desapareixen altres matèries**, que han de ser assumides per la Generalitat de Catalunya:
 - Control d'aliments i begudes.
 - Participació en la gestió de l'atenció primària de la salut.
 - Prestació dels serveis socials i de promoció i reinserció social.
 - Participar a la programació de l'ensenyament i la cooperació amb l'administració educativa en la creació, construcció i sosteniment dels centres docents públics, així com la intervenció en els seus òrgans de gestió i la participació en la vigilància del compliment de l'escolarització obligatòria.

✓ **Es modifica el llistat de serveis mínims obligatoris** per trams de població:

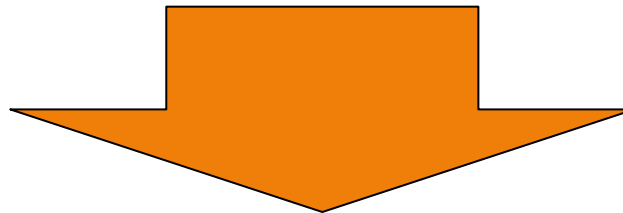
- Desapareix el control d'aliments i begudes (tots els municipis) i la prestació de serveis socials que passa a ser tan sols "l'avaluació i informació de situacions de necessitat social i l'atenció immediata a persones en situació o risc d'exclusió social" (municipis de més de 20.000 hab.) (art. 26.1 LRBRL).

✓ **Disminueix la reserva d'activitats o serveis essencials** a favor de les entitats locals:

- Desapareixen: calefacció, escorxadors, mercats i llotges.
- Es mantenen: proveïment domiciliari d'aigua potable, depuració d'aigües, recollida, tractament i aprofitament de residus i transport públic de viatgers (art. 86.2 LRBRL).

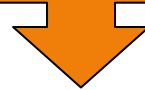
I.2.- PRELACIÓ EN LA GARANTIA DE PRESTACIÓ DELS SERVEIS LOCALS: EN PRIMER LLOC LES COMPETÈNCIES PRÒPIES I DESPRÉS LES COMPETÈNCIES IMPRÒPIES

✓ A priori, les entitats locals **només** han d'assumir **les competències i activitats** que els hagin estat **atribuïdes per llei de l'Estat o del Parlament de Catalunya** (competències pròpies) **o per delegació** (competències delegades) (art. 7.1 LRBRL).

✓ Amb la **finalitat garantir la sostenibilitat financera del conjunt de la hisenda municipal** (art. 7.4 LRBRL).

COMPETÈNCIES PRÒPIES (SERVEIS OBLIGATORIS)

Les entitats locals podran exercitar **competències no previstes en les lleis (activitats complementàries o serveis facultatius)** i dur a terme **activitats d'iniciativa econòmica** sempre que (arts. 7.4 i 86.1 LRBRL):

- quedi garantida la sostenibilitat financera del conjunt de la hisenda municipal
- no es produeixin duplicitats ni execució simultània amb una altra administració

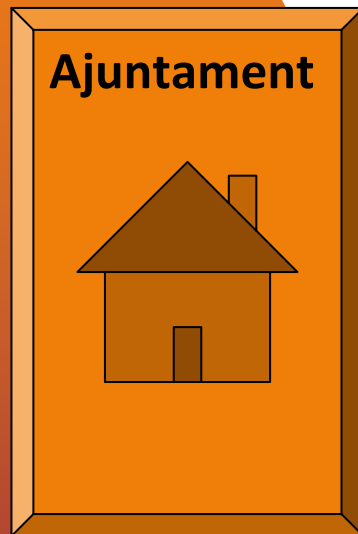
COMPETÈNCIES IMPRÒPIES (ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES) /INICIATIVA ECONÒMICA

✓ **Es suprimeix el llistat d'activitats complementàries** de les pròpies d'altres administracions públiques (art. 28 LRBRL suprimit):

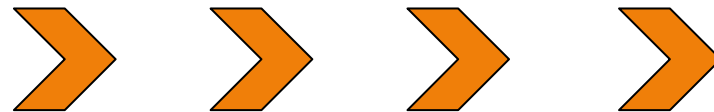
- Educació
- Cultura
- Promoció de la dona
- Habitatge
- Sanitat
- Protecció del medi ambient

✓ Aquestes activitats complementàries o facultatives només podran exercir-se en virtut de la clàusula general d'atribució competencial (art. 25.1 LRBRL), un cop garantida la prestació dels serveis obligatoris i les competències pròpies (art. 7.4 LRBRL).

I.3.- LA COORDINACIÓ I/O LA PRESTACIÓ DELS SERVEIS MUNICIPALS PER PART DELS ENS SUPRAMUNICIPALS

**Coordinació de la prestació de serveis
mínims obligatoris dels municipis de
<20.000 habitants**

✓ Si es presta per part de la Diputació o entitat similar **repercussió del cost efectiu en el municipi o finançament mitjançant taxa** (art. 26.2 LRBRL).

✓ La **diputació** o entitat equivalent en els municipis de menys de 20.000 habitants **coordinarà la prestació dels serveis** següents (art. 26.2 i 36 LRBRL):

- Recollida i tractament de residus
- Abastament domiciliari d'aigua potable
- Neteja viària
- Accés als nuclis de població
- Pavimentació de vies urbanes
- Enllumenat públic

✓ El **consell comarcal** s'entén similar a la diputació, atès que és un ens supramunicipal que forma part del sistema institucional propi de Catalunya amb competència en matèria d'assistència i cooperació amb els municipis per a la gestió de competències i serveis locals (art. 2.3 i 92.1 EAC, DA 3a.2 i DA 6a. LRBRL) .

✓ Les **formes de prestació** de serveis en els municipis de menys de 20.000 habitants són (art. 26.2 LRBRL):

- **Directa** per part de la diputació o entitat similar.
- **Gestió compartida** a través de consorcis, mancomunitats o altres fórmula.
- **Subsidiària** per part del municipi, si s'acredita **un cost efectiu menor** que amb les anteriors formes.
- **Gestió integrada** de **tots** els serveis de dos o més municipis (DA 15a. LRBRL).

✓ **Requisits:**

- **Conformitat** del municipi afectat.
- **Aprovació de la forma de prestació** pel Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.
- **Informe preceptiu** de la Generalitat de Catalunya.

I.4.- EL NOU RÈGIM COMPETENCIAL DELS ENS SUPRAMUNICIPALS (I)

✓ Les diputacions o altres ens supramunicipals equivalents **tenen com a pròpies les competències següents** (art. 36.1 LRBRL) (I):

- Coordinació del serveis municipals entre si per a garantir una prestació integral i adequada (art. 31.2 a) LRBRL)
- Cooperació jurídica, econòmica i tècnica, especialment en municipis amb menys capacitat econòmica i de gestió
- Secretaria i intervenció en municipis de menys de 1.000 hab.
- Foment, o si s'escau, coordinació de la prestació unificada de serveis públics supramunicipals o supracomarcals.
- Tractament de residus en municipis de menys de 5.000 hab.
- Prevenció i extinció d'incendis en municipis de menys de 20.000 hab.
- Cooperació en el foment del desenvolupament econòmic i social.

✓ Les diputacions o altres ens supramunicipals equivalents **tenen com a pròpies les competències següents** (art. 36.1 LRBRL) (II):

- Cooperació en la planificació del seu territori.
- Exercici de les funcions de coordinació relatives als plans econòmic financers (art. 116 bis LRBRL)
- Assistència en matèria gestió de la recaptació tributària i suport a la gestió financera en municipis de menys de 20.000 hab.
- Prestació de serveis d'administració electrònica i contractació centralitzada en municipis de menys de 20.000 hab.
- Seguiment dels costos efectius dels serveis prestats pels municipis i, en el seu cas, col·laboració per a una gestió més eficient que permeti reduir costos.
- La prestació del servei de manteniment i neteja dels consultoris mèdics en municipis de menys de 5.000 hab., mitjançant conveni amb el Govern de la Generalitat.

✓ Les diputació o altre ens supramunicipal **per tal de fer efectives les competències pròpies** (art. 36.2 LRBRL):

- Aprova cada any el pla provincial de cooperació econòmica en les obres i serveis de competència municipal
- Mitjançant les diverses fórmules d'assistència i cooperació municipal, assegura l'accés al conjunt dels serveis mínims municipals, amb major eficàcia i economia.
- Garanteix l'exercici de les funcions públiques necessàries municipals.
- Dona suport a la selecció i formació del personal dels ajuntaments.
- Dona suport i, en seu cas exerceix quans e li encomanin, en la tramitació de procediments administratius i la realització d'activitats materials i de gestió.

I.5.- COST EFECTIU DELS SERVEIS LOCALS

✓ El **cost efectiu** dels serveis municipals ha de ser calculat anualment abans de l'1 de novembre (art. 116. ter. LRBRL).

✓ **Dades** per al càlcul:

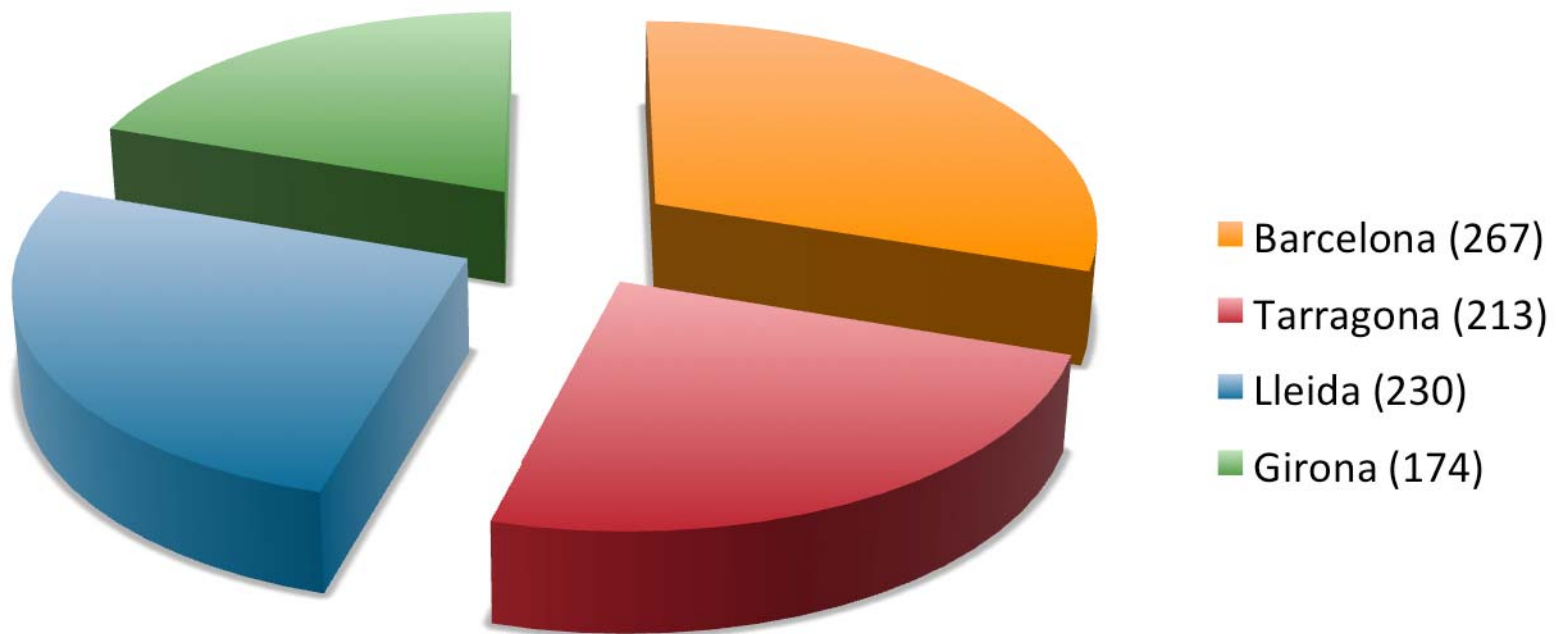
- Liquidació del pressupost general de l'ens local
- Comptes anuals aprovats de les entitats vinculades o dependents (exercici anterior)

✓ El càlcul **ha de tenir en compte:**

- Costos directes
- Costos indirectes

✓ Quan la diputació o entitat equivalent detecti que els costos efectius dels serveis prestat pels municipis són superiors als coordinats o prestats per ella mateixa, inclourà en el **pla provincial de cooperació fórmules de prestació unificada o supramunicipal per a reduir costos** (art. 36.2 LRBRL).

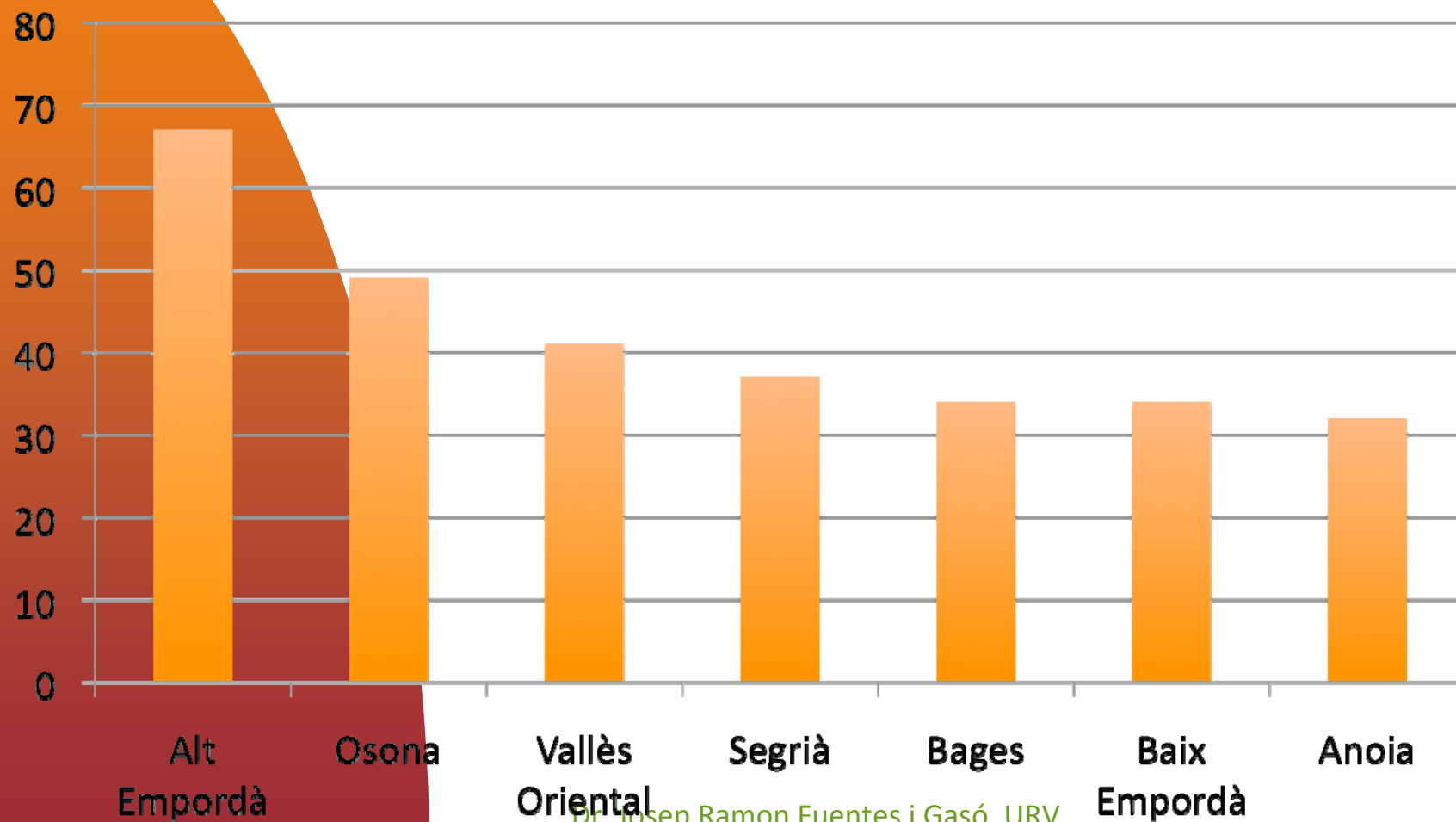
Municipis de < 20.000 habitants: 884 (93.34% del total)

Font: Departament de Governació i Relacions Institucionals, 2012

COMARQUES AMB MAJOR NOMBRE DE MUNICIPIS DE <20.000 HABITANTS

Font: Departament de Governació i Relacions Institucionals, 2012

I.6.- NOUS REQUISITS PER A LA DELEGACIÓ COMPETENCIAL ESTATAL O AUTONÒMICA EN ELS MUNICIPIS

- ✓ La delegació de competències per l'Estat o les Comunitats Autònomes en els municipis ha de **millorar l'eficiència de la gestió, eliminar duplicitats i complir amb l'estabilitat pressupostària i la sostenibilitat financera** (art. 27.1 LRBRL).
- ✓ Ha de venir **acompanyada de dotació pressupostària** (art. 27.6 LRBRL)..
- ✓ La durada de la delegació ha de ser **acceptada, no podrà ser inferior a 5 anys, és revocable i s'hi pot renunciar** (art. 27.5 i 7 LRBRL).

✓ S'incorpora un **l·listat obert de competències delegables**, a destacar (art. 27.3 LRBRL):

- Protecció del medi natural.
- Prestació dels serveis socials, promoció de la igualtat i prevenció de la violència de gènere.
- Conservació i manteniment de centres assistencials.
- Creació, manteniment i gestió d'escoles infantils o de primer cicle.
- Liquidació i recaptació de tributs propis estatals o autonòmics.

✓ L'administració delegant pot **dirigir i controlar** l'exercici, **dictar instruccions tècniques de caràcter general**, **demanar informació** sobre la gestió en qualsevol moment, **enviar inspectors** i **formular requeriments de subsanació** de les deficiències observades (art. 27.4 LRBRL).

✓ Les entitats locals només podran **acceptar delegacions de competència** o subscriure convenis amb les Comunitats Autònomes quan incloguin una **clàusula de garantia del compliment dels compromisos de pagament** consistent en què s'autoritza a l'Estat a aplicar retencions en les transferències que corresponguin a les Comunitats Autònomes en aplicació del seu sistema de finançament (art. 57 bis LRBRL).

I.7.- ASSUMPCIÓ DE COMPETÈNCIES LOCALS PEL GOVERN DEL GENERALITAT DE CATALUNYA

✓ El nou llistat de competències pròpies dels municipis (at. 25.1 LRBRL) suposa que passin a ser de **titularitat de la Generalitat la totalitat de competències** en matèria de:

- **Salut** (DT 1a. LRSAL)
- **Inspecció i control sanitari d'escorxadors, d'indústries alimentàries i begudes** (DT 3a. LRSAL)

✓ I la **majoria de competències** en matèria de:

- **Serveis socials** (DT 2a. LRSAL)
- **Educació** (DA 5a. LRSAL)

✓ SALUT

- **Assumpció de la titularitat de competències** relatives a la “participació en la gestió de l’atenció primària de la salut”.
- Redacció **d’un pla d’avaluació i reestructuració dels serveis**.
- **Termini de 5 anys, traspàs progressiu** (20% anual); si no manteniment de la prestació per l’ens local, però amb finançament autonòmic (si cal, retenció a la Generalitat de les transferències estatals).
- Requeriment **d’estalvi de costos** per al conjunt de les administracions públiques.
- Possibilitat de **delegar al municipis, diputacions o entitats equivalents** (art. 27. LRBRL).

✓ **SERVEIS SOCIALS**

- **Assumpció de la titularitat de les competències** relatives a la “prestació dels serveis socials i de promoció i reinserció social”
- Redacció prèvia d'un **pla d'avaluació, reestructuració i implantació dels serveis**.
- **Cobertura immediata en el termini màxim el 31 de desembre de 2015**; si no manteniment de la prestació per l'ens local, però amb finançament autonòmic (si cal, retenció a la Generalitat de les transferències estatals).
- Requeriment d'**estalvi de costos** per al conjunt de les administracions públiques.
- Possibilitat de **delegar** al municipis, diputacions o entitats equivalents (art. 27. LRBRL).

MOLTES MERCÈS PER LA SEVA ATENCIÓ